

Risk- och kapitalhantering

INLEDNING

Information om JAK Medlemsbanks risk- och kapitalhantering publiceras i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012, samt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar. Information om likviditetsrisker lämnas i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:21) om hantering och offentliggörande av likviditetsrisker för kreditinstitut och värdepappersbolag.

MÅL MED JAK MEDLEMSBANKS RISKHANTERING

En risk innebär den samlade bedömningen av sannolikheten för en oönskad händelse och konsekvensen om händelsen skulle inträffa. En risk är en framtida händelse som negativt kan påverka JAK Medlemsbanks måluppfyllelse. Risktagandet inom JAK Medlemsbank ska begränsas inom ramen för vad som är ekonomiskt försvarbart och främjar medlemmarnas ekonomiska intressen. JAK Medlemsbanks värdegrund så som den är formulerad i organisationens reglemente, ska ligga till grund för riskhanterings inriktning och prioritering.

I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet i verksamheten fastställer styrelsen, som ytterst ansvarig för den interna kontrollen i banken, styrdokument för verksamheten. Exempel på relevanta riskområden för JAK Medlemsbank är kreditrisker, likviditetsrisker, operativa risker, marknadsrisker, ryktesrisker, koncentrationsrisker, intjäningsrisker och strategiska risker. (Se avsnittet ”Risker i JAK Medlemsbank” nedan.)

RISKORGANISATION I JAK MEDLEMSBANK

Styrelsen

Styrelsen har det övergripande ansvaret för bankens riskhantering. Riskhanteringen ska utgå från den av styrelsen fastställda riskaptiten och bör i så stor utsträckning som möjligt relateras till mål och av styrelse och ledning fastställda limiter. Analys och värdering av sannolikhet och konsekvens för olika risker sker löpande, liksom uppföljning av att kontroller finns på plats och är ändamålsenliga. En mer genomgripande analys med uppföljning och prioritering av åtgärder för riskhantering sker årligen, där konstaterade risker värderas mot varandra och handlingsplaner med prioriterade åtgärder tas fram. Denna analys följs sedan upp och revideras löpande under året. Därutöver ska en riskanalys göras inför större förändringar i verksamheten (system, leverantörer, inriktning eller organisation), där konsekvenser presenteras inför beslut.

Vd

Vd ansvarar för den löpande riskhanteringen i JAK Medlemsbank och att denna sker i linje med av styrelsen fastställda styrande dokument. Vd ansvarar för att riskerna löpande följs upp och återrapporteras till styrelsen.

Den övergripande processen för riskhantering bygger på fem steg:

1. Identifiera risk
2. Värdera risk (sannolikhet och konsekvens)
3. Åtgärda och prioritera (begränsa, eliminera, kostnadsbestämma och/eller behålla)
4. Genomföra
5. Följa upp och rapportera

Riskansvarig

Riskansvarig har en samordnande roll i bankens riskhanteringsarbete och ansvarar för att bankens ramverk för riskhantering är effektivt och ändamålsenligt. Riskansvarig är direkt underställd vd och rapporterar direkt till denne och till styrelsen eller dess riskutskott.

Första försvarslinjen

En fungerande riskhantering innebär att riskbedömningar och analyser ingår i den löpande styrningen och verksamhetsplaneringen som t.ex. fastställande av mål, budget och aktiviteter. Riskhanteringen tar sin utgångspunkt i den dagliga verksamheten och inkluderar alla medarbetare. Ansvarig chef utgör första försvarslinjen mot risker inom respektive avdelning i organisationen och säkerställer att tillräckliga rutiner och processer finns för att anställda ska hantera organisationens löpande risker.

Andra försvarslinjen – Compliance och Riskkontroll

I banken finns samlade funktioner för självständig riskkontroll och compliance direkt underställda vd. Funktionerna granskar, utvärderar och avlämnar rapporter till ledning och styrelse avseende risker och regelefterlevnad. Detta arbete regleras av instruktioner fastställda av styrelsen och i linje med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut. Funktionerna ska vara oberoende i förhållande till övrig verksamhet inom JAK Medlemsbank.

Riskkontrollfunktionens ansvar omfattar att oberoende övervaka och analysera hur risker på aggregerad nivå utvecklas över tid, samt att rapportera dessa till styrelse och ledning. I funktionens ansvar ingår även att bidra till vidareutvecklingen av riskhanteringsprocesser bland annat genom att tillhandahålla metoder för identifiering, mätning, analys och rapportering av risker.

Compliancefunktionen utgör även den en del av andra försvarslinjen. Syftet med compliance är att fungera som ett stöd och att se till att verksamheten drivs enligt gällande regler. Compliance ska också följa upp regelefterlevnaden inom banken och genom proaktivt arbete minimera de risker som finns i verksamheten.

Funktionerna för riskkontroll och compliance är direkt underställda vd och rapporterar även till styrelsen. Tillsättning av ny riskkontroll- och compliancefunktion godkänns och beslutas av bankens styrelse, efter förslag från vd, samt anmäls till Finansinspektion.

Tredje försvarslinjen Internrevision

Internrevisionen utgör den tredje försvarslinjen. Syftet är att på styrelsens uppdrag granska och utvärdera den interna kontrollen hos JAK Medlemsbank. Den interna kontrollen innefattar JAKs riskhantering, riskkontroll och compliance. Funktionen ska sträva efter att bidra till verksamhetens utveckling genom att komma med rekommendationer för att förbättra effektiviteten i riskhantering, styrning och kontroll.

RISKER I JAK MEDLEMSBANK

Kreditrisk

Med kreditrisk avses risken för förlust på grund av att en kredit inte fullgörs. Kreditrisk är en så väsentlig del av JAK Medlemsbanks verksamhet och regleras i bankens styrdokument.

Marknadsrisk

Marknadsrisk avser risken för att bankens tillgångar, resultat, åtaganden eller egna kapital påverkas av olika typer av riskfaktorer på den finansiella marknaden. I marknadsrisk ingår räntenettorisk, ränteprisrisk, motpartsrisk, aktiekursrisk samt likviditetsrisk i finansiella instrument.

Operativ risk

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av att interna processer och rutiner är felaktiga eller inte ändamålsenliga, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser inklusive legala risker. Exempel på operativa risker är personrisk, processrisk, IT-risk, informationssäkerhetsrisk, legal risk och risker hänförliga till interna oegentligheter och extern brottslighet.

Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken för att banken inte kan infria sina betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkten utan att kostnaden för att erhålla betalningsmedel ökar avsevärt.

Strategisk risk

Med strategisk risk avses risken för skada som uppkommer om banken gör fel vägval i sin strävan efter att främja medlemmarnas ekonomiska intressen. Strategisk risk hanteras inom ramen för bankens strategiska planering där den bl.a. beaktas i omvärldsanalyser.

Ryktesrisk

Om banken utsätts för rykesspridning finns en stor risk för att förtroendet för banken rubbas. Dessa risker återfinns i alla de övriga tidigare uppräknade riskerna.

Intjäningsrisk

Med intjäningsrisk avses risken för att intäkter och/eller kostnader avviker på ett för banken negativt sätt från prognoser. För JAK innebär intjäningsrisk främst risken för att bankens nytulning inte sker i prognosticerad takt samt risken att medlemmar förtidsinlöser lån i större utsträckning än beräknat.

Koncentrationsrisk

Med koncentrationsrisk avses en förhöjd kreditrisk till följd av exponering mot motparter med inbördes anknytning, inom samma ekonomiska sektor, geografiska område, eller exponeringar som avser samma verksamhet inom samma branschtillhörighet.

Pensionsrisk

Med pensionsrisk avses risker som är hänförliga till om banken inte skulle kunna fullgöra sina förpliktelser avseende ersättningar till personal efter avslutad anställning i form av pensioner.

KAPITALTÄCKNING

JAK Medlemsbank har en kapitalbas som överstiger det lagstadgade minimikapitalkravet inklusive kapitalkrav för kapitalbuffertar. Minimikapitalkraven omfattar kapitalkraven för kreditrisker och operativa risker. Kapitalbasen täcker även kravet för ytterligare identifierade risker i verksamheten i den interna kapital- och likviditetsutvärderingen (IKLU). IKLU-processen är ett verktyg som säkerställer att banken på

ett tydligt och korrekt sätt identifierar, värderar och hanterar alla de risker banken är exponerad för samt gör en bedömning av det interna kapitalbehovet i relation till detta. Bedömningen baseras sammanfattningsvis på, inklusive men inte uteslutande:

- av styrelsen beslutade riskaptiter
- identifierade risker med avseende på sannolikhet och ekonomisk påverkan,
- ny lagstiftning
- andra omvärldsförändringar
- medlemmarnas krav på verksamheten och uppsatta mål

Styrelsen har det yttersta ansvaret för IKLU-processen. IKLU-rapporten ska beslutas och fastställas av styrelsen. Vd har ansvar för att IKLU-processen implementeras och efterlevs i verksamheten. Vd har vidare ansvar för den löpande hanteringen av att banken har kapital som är tillräckligt för att täcka de risker som banken är, eller kan komma att bli, exponerade för.

Offentliggörande av information om kapitaltäckning 2018-09-30

Kapitalbas tkr	
Kärnprimärkapital	111 169
Total kapitalbas	111 169

Riskvägt exponeringsbelopp och kapitalkrav, tkr	Riskvägt belopp	Kapitalkrav
Exponeringar mot nationella regeringar eller centralbanker	0	0
Exponeringar mot delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	0	0
Exponeringar mot institut	36 278	2 902
Exponeringar mot företag	8 006	641
Exponeringar mot hushåll	86 375	6 910
Exponeringar säkrade genom panträtt i fastighet	268 377	21 470
Fallerande exponeringar	23 355	1 868
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	2 018	162
Övriga poster	28 274	2 262
Summa riskvägt exponeringsbelopp för kreditrisker enligt schablonmetoden	452 683	36 215
Riskvägt belopp för operativa risker enligt basmetoden	62 023	4 962
Totalt riskvägt belopp	514 706	41 177

Krav på kapitalbasens storlek	Lagkrav	
Kapitalkrav för kreditrisker enligt schablonmetoden		36 215
Kapitalkrav för operativa risker enligt basmetoden		4 962
Summa minimikapitalkrav	8,00 %	41 177
Kapitalkonserveringsbuffert	2,50 %	12 868
Kontracyklisk kapitalbuffert	2,00 %	10 294
Kapitalkrav inklusive buffertkrav	12,50 %	64 339
Kapitalkrav enligt Pelare II		15 521
Totalt kapitalkrav		79 860

Kapitalöverskott	
Kapitalöverskott efter Pelare 1 och buffertkrav	46 831
Kapitalöverskott efter buffertkrav och Pelare II	31 310

Kapitalrelationer	Lagkrav	
Kärnprimärkapitalrelation	4,50 %	21,60 %
Primärkapitalrelation	6,00 %	21,60 %
Total kapitalrelation	8,00 %	21,60 %
Bruttosoliditet		6,51 %

Ytterligare uppgifter om bankens risker och kapitaltäckning finns i årsredovisningen Under ekonomisk information på JAK Medlemsbanks hemsida.

ERSÄTTNINGAR

Uppgifter om ersättningar offentliggörs separat på JAK Medlemsbanks hemsida samt i årsredovisningen.